

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ (Πίνακας 1)

Οι άμεσοι φόροι χωρίζονται σε 3 κατηγορίες: Φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων, και ειδική κατηγορία. Από το 1994 μέχρι το 2002, το μερίδιο των νομικών προσώπων (επιχειρήσεων) στα φορολογικά έσοδα αυξάνεται, ενώ το μερίδιο συμμετοχής των φυσικών προσώπων (μισθωτών και προσωποπαγών επιχειρήσεων) παραμένει περίπου σταθερό. Την ίδια περίοδο, το μερίδιο της ειδικής κατηγορίας φόρου εισοδήματος μειώνεται, καθώς μειώνονται τα έσοδα από τόκους κυρίως εξαιτίας της αποκλιμάκωσης των επιτοκίων. Πιο συγκεκριμένα,

- ✓ Τα Νομικά Πρόσωπα, δηλαδή οι επιχειρήσεις, για κάθε 100 δραχμές εσόδων από τη φορολογία εισοδήματος, το 1995 συνεισέφεραν 27,8 δραχμές, ενώ το 2001 (και το 2002) θα συνεισφέρουν 37,9 δραχμές. Σημειώσατε ότι το έτος 2000 αποτελεί προσωρινή θετική απόκλιση, με συνεισφορά 43,3 δραχμών.
- ✓ Αντίθετα, στα Φυσικά Πρόσωπα (όπου περιλαμβάνονται οι μισθωτοί), η συμμετοχή τους στο σύνολο της φορολογίας εισοδήματος παρέμεινε σχετικά σταθερή: 52 δραχμές το 1995, 52,8 δρχ το 2001 και 53,6 το 2002. Σημειώσατε πάλι ότι το έτος 2000 αποτελεί εξαίρεση.
- ✓ Τέλος, σταθερή μείωση ποσοστιαίας συμμετοχής παρουσιάζει η ειδική κατηγορία φόρου εισοδήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΑΠ.ΜΕΓΕΘΗ & ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	(ΣΕ ΕΚΑΤ.ΔΡΧ.)						ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ		
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001*	2002**
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.773.390	2.132.660	2.316.117	2.767.118	3.591.370	4.043.512	13.682	13.641	14.618
Φόρος Εισοδήματος	1.370.806	1.655.886	1.886.427	2.300.258	3.054.808	3.446.371	11.613	11.366	12.073
(Φυσικών Προσώπων)	671.768	861.061	1.018.945	1.180.288	1.586.951	1.825.291	5.411,2	6.001,5	6.465,2
Ποσοστιαία Συμμετοχή στη Φορολ. Εισοδ.	49,01%	52,00%	54,01%	51,31%	51,95%	52,96%	46,60%	52,80%	53,55%
(Νομικών Προσώπων)	365.460	459.719	522.057	758.956	1.018.293	1.136.675	5.033,7	4.305,2	4.578,1
Ποσοστιαία Συμμετοχή στη Φορολ. Εισοδ.	26,66%	27,76%	27,67%	32,99%	33,33%	32,98%	43,35%	37,88%	37,92%
(Ειδ. Κατηγ. Φόρου εισ/τος)	333.578	335.106	345.425	361.014	449.564	484.405	1.168,1	1.059,4	1.030,1
Ποσοστιαία Συμμετοχή στη Φορολ. Εισοδ.	24,33%	20,24%	18,31%	15,69%	14,72%	14,06%	10,06%	9,32%	8,53%

*Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων

**Προϋπολογισμός 2002

Πηγή: Εισηγητικές Εκθέσεις Προϋπολογισμών, Υπουργείο Οικονομικών

2. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (Εισοδήματα έτους 1999, Πίνακας 2)

Ο Πίνακας 2 δείχνει ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού πληρώνει πολύ λίγους φόρους. Τα κλιμάκια είναι ανά οικογένεια, δηλαδή αν εργάζονται δύο άτομα στην οικογένεια, το κλιμάκιο περιγράφει το άθροισμα των δύο εισοδημάτων. Σημειώνονται τα εξής:

- ✓ Τα 2/3 περίπου (ή 64,16%) των φορολογουμένων οικογενειών πληρώνουν ετήσιο φόρο εισοδήματος κάτω από 60 χιλιάδες δραχμές! Κύρια αιτία είναι το υψηλό αφορολόγητο ποσό και φυσικά η απόκρυψη εισοδήματος. Σημειώνεται ότι το αφορολόγητο ανά-άτομο ποσό εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων για τα εισοδήματα του 2002 αυξήθηκε στα 2.862.300 δραχμές. Επίσης, ο λόγος που στον Πίνακα 2, ακόμα και τα πολύ χαμηλά κλιμάκια πληρώνουν κάποιο φόρο, προφανώς οφείλεται στη φορολογία τόκων.
- ✓ Το 90,4% των φορολογουμένων οικογενειών (4.296.120 επί συνόλου 4.751.468 οικογενειών) δηλώνει εισόδημα έως 8 εκατ. και πληρώνει έως 700.000 περίπου ετήσιο φόρο έκαστη! Προσφέρουν το 30,5% περίπου των φορολογικών εσόδων.
- ✓ Μόνο 62.646 οικογένειες (το 1,32% των φορολογουμένων) στην Ελλάδα δήλωσαν οικογενειακό εισόδημα πάνω από 16,235 εκατ. και προσφέρουν το 31,1% των φορολογικών εσόδων. Σημειώνεται ότι το μέσο δηλωθέν εισόδημα στην κατηγορία αυτή είναι 24,8 εκατ. ή 2 εκατ. περίπου το μήνα.
- ✓ Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το 8,26% των φορολογουμένων οικογενειών, που δηλώνουν οικογενειακό εισόδημα από 8 εκατ. έως 16,235 εκατ. πληρώνουν το 38,4% του συνολικού φόρου.

Είναι ξεκάθαρο ότι το ύψος της φοροδιαφυγής είναι τεράστιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ 2000 (ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΤΟΥ 1999)

ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (χιλιάδες δρχ.)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΚΛΙΜΑΚΙΟ	ΔΗΛΩΘΕΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ (χιλιάδες δρχ.)	ΦΟΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ (χιλιάδες δρχ.)	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΝΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ (δρχ.) <i>οικογένεια</i>	ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ	
					ΑΡΙΘΜΟΣ	%
ΕΩΣ < 500	600.091	85.842.488	4.553.629	7.588	600.091	12,63%
500 - 1000	398.104	299.034.739	2.721.095	6.835	998.195	21,01%
1000 - 1055	47.676	48.933.123	305.061	6.399	1.045.871	22,01%
1055 - 1500	390.700	499.623.177	2.448.881	6.268	1.436.571	30,23%
1500 - 1600	91.586	141.726.111	541.755	5.915	1.528.157	32,16%
1600 - 2000	430.535	775.319.340	2.519.176	5.851	1.958.692	41,22%
2000 - 2500	466.847	1.041.542.026	6.311.168	13.519	2.425.539	51,05%
2500 - 2637,5	104.324	267.745.170	2.367.724	22.696	2.529.863	53,24%
2637,5- 2710	51.798	138.458.097	1.357.063	26.199	2.581.661	54,33%
2710 - 3000	188.984	539.259.596	6.549.517	34.656	2.770.645	58,31%
3000 - 3500	277.829	901.261.390	16.752.087	60.296	3.048.474	64,16%
3500 - 4000	245.643	919.659.667	24.976.306	101.677	3.294.117	69,33%
4000 - 4220	98.419	404.418.183	13.780.652	140.020	3.392.536	71,40%
4220 - 4335	54.748	233.977.165	8.308.235	151.754	3.447.284	72,55%
4335 - 4500	67.512	298.224.501	11.614.813	172.041	3.514.796	73,97%
4500 - 5000	181.614	860.874.147	40.496.479	222.981	3.696.410	77,80%
5000 - 5500	151.787	795.903.951	46.413.155	305.778	3.848.197	80,99%
5500 - 6000	127.239	730.490.876	49.969.271	392.720	3.975.436	83,67%
6000 - 6500	102.323	638.768.532	48.151.884	470.587	4.077.759	85,82%
6500 - 7000	84.725	571.262.096	45.969.066	542.568	4.162.484	87,60%
7000 - 7385	56.327	404.840.207	34.298.710	608.921	4.218.811	88,79%
7385 - 7500	15.175	112.941.154	9.768.430	643.719	4.233.986	89,11%
7500 - 7580	10.569	79.689.185	6.956.654	658.213	4.244.555	89,33%
7580 - 8000	51.565	401.481.588	35.865.200	695.534	4.296.120	90,42%
8000 - 9000	104.536	886.930.596	84.792.062	811.128	4.400.656	92,62%
9000 - 10000	85.122	807.022.549	85.188.624	1.000.783	4.485.778	94,41%
10000 -11000	66.393	695.537.151	81.848.291	1.232.785	4.552.171	95,81%
11000 -12000	47.470	544.288.719	72.722.166	1.531.961	4.599.641	96,80%
12000 -13000	32.243	402.116.973	60.949.387	1.890.314	4.631.884	97,48%
13000 -14000	23.131	311.715.399	52.148.681	2.254.493	4.655.015	97,97%
14000 -15000	17.728	256.623.519	46.090.290	2.599.858	4.672.743	98,34%
15000 -15825	11.245	173.112.226	32.813.470	2.918.050	4.683.988	98,58%
15825 -16235	4.834	77.467.589	15.362.998	3.178.113	4.688.822	98,68%
16235 ΚΑΙ ΑΝΩ	62.646	1.552.398.398	430.715.143	6.875.381	4.751.468	100,00%
ΣΥΝΟΛΟ	4.751.468	16.898.489.628	1.385.627.123	291.621	4.751.468	100,00%

← Τα 2/3 περίπου των φορολογητέων οικογενειών

3. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΜΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

- Ο λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων μειώθηκε σταθερά από το 1993 έως το 2000, αλλά το 2001 αυξήθηκε ελαφρά (σελ. 28 Προϋπολογισμού). Η ανακατανομή της σχέσης μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων που επιτεύχθηκε τα τελευταία χρόνια απορρέει από την απόφαση της Κυβέρνησης να ενισχύσει τις χαμηλές και μεσαίες εισοδηματικές κατηγορίες, καθώς και από την αποτελεσματική μας δράση για την πάταξη της φοροδιαφυγής και φοροκλοπής.
- Τα τελευταία 8 χρόνια, στα έσοδα από έμμεσους φόρους παρατηρείται σχετική στασιμότητα ως ποσοστό του ΑΕΠ (από 14,9% του ΑΕΠ το 1993 σε 15% του ΑΕΠ του 2001). Απεναντίας, παρά τις συνεχιζόμενες μειώσεις στην Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων που εφήρμοσε η Κυβέρνηση, παρατηρείται μία αύξηση των άμεσων φόρων κατά περίπου 4 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (από 6,3% το 1993 σε 10,4% το 2001) και το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην αποτελεσματική λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών.
- Τέλος, σημειώνεται ότι σε μια οικονομία που δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα με τη φοροδιαφυγή, η αύξηση των εσόδων από άμεσους φόρους καθιστά τη φορολογία κοινωνικά δικαιότερη. Επισημαίνεται, όμως, ότι όταν συνεχίζει να υπάρχει ευρεία φοροδιαφυγή, η αύξηση των εσόδων από άμεσους φόρους μέσω αύξησης των φορολογικών συντελεστών αποτελεί κοινωνικά άδικη πολιτική για μεγάλα στρώματα του πληθυσμού, τους νομιμόφρονες και τους μισθωτούς που δεν έχουν παράπλευρη εργασία. Το χαμηλό ύψος των δηλούμενων οικογενειακών εισοδημάτων στον Πίνακα 2 δείχνει ότι η φοροδιαφυγή είναι πολύ μεγάλη στην Ελλάδα.

Πίνακας 2.3 Σύνοψη φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία (%)

Έτος	Άμεσοι φόροι	Έμμεσοι φόροι	Σύνολο φορολογίας
1992	29,0	71,0	100,0
1993	29,8	70,2	100,0
1994	33,9	66,1	100,0
1995	35,7	64,3	100,0
1996	35,0	65,0	100,0
1997	36,4	63,6	100,0
1998	40,6	59,4	100,0
1999	40,9	59,1	100,0
2000	42,4	57,6	100,0
2001*	41,0	59,0	100,0

* Εκτίμηση
Πηγή: ΥΠΟΙΚ

Διάγραμμα 2.2 Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων

